

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO
W I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM
IM. LEONA KRUCZKOWSKIEGO W TYCHACH
ROK SZKOLNY 2021/22**

I. Podstawy prawne Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

1. Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (t.j. Dz. U. 2020 poz. 1327)
Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2021, poz. 1082).
2. Rozporządzenie MEN z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. 2019 poz. 639 ze zm.)
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 roku w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1280).
4. Rozporządzenie MEN z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2019 poz. 325)

II. Wstęp:

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w szkole obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego umożliwia uczniowi zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do poznania siebie, własnych predyspozycji zawodowych, rynku pracy i zasad nim rządzących, a także zaplanowanie własnej kariery edukacyjno-zawodowej. Określa zadania osób odpowiedzialnych za realizację programu.

Adresatami Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego są uczniowie, ich rodzice i nauczyciele. Dobrze przygotowany uczeń do podjęcia decyzji edukacyjnej i zawodowej to taki, który wie jakie ma zainteresowania i predyspozycje, potrafi dokonać samooceny, zna swoją wartość, ma plany na przyszłość.

III. Założenia Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego:

Wewnętrznszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- wybór zawodu jest procesem rozwojowym i stanowiącym sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia;
- na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych
- na wybór zawodu wpływają głównie cechy osobowościowe jednostki (temperament, charakter, poziom inteligencji, zainteresowania, zdolności), umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości i normy, czynniki emocjonalne, zdrowotne, rodzaj i poziom wykształcenia, wpływ rodziny, aktywność własna jednostki;
- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się w toku życia człowieka.

Działania w ramach WSDZ muszą być systematyczne, zaplanowane i realizowane wg harmonogramu pracy szkoły.

WSDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami.

IV. Cele Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego:

Cel główny: Przygotowanie uczniów do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia i zawodu, czyli kształcenia u uczniów konkretnych umiejętności niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

Cele szczegółowe

Uczniowie :

- rozwijają umiejętności pracy zespołowej
- wiedzą, jak się uczyć i rozwijać swoje zainteresowania, pasje i talenty;
- posiadają informacje o zawodach z najbliższego otoczenia;
- potrafią konstruować realistyczne plany kariery zawodowej.

Nauczyciele:

- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje uczniów;

- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów;
- znają ścieżki edukacyjne, ofertę szkół wyższych, zasady rekrutacji;
- przygotowują ucznia do radzenia sobie w sytuacjach trudnych, takich jak bezrobocie, problemy zdrowotne, adaptacja do nowych warunków na rynku pracy i mobilności zawodowej;
- aktywizują uczniów do poznania różnych grup zawodów i poznawania zawodów przyszłości;
- włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.

Rodzice:

- znają potrzeby edukacyjno-zawodowe swojego dziecka;
- są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”;
- znają czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu;
- wiedzą, gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych;
- angażują się w pracę doradcą szkoły (np. prezentują swoje zawody, zakłady pracy).

V. Program realizacji doradztwa zawodowego:

Założenia ogólne programu:

Program stanowi realizację jednolitej, systemowej koncepcji doradztwa zawodowego, rozumianego jako uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Cel ogólny i cele szczegółowe programu doradztwa zawodowego są spójne z celami kształcenia ogólnego w liceum ogólnokształcącym. Cele uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz cele edukacji poszczególnych przedmiotów, w tym podstaw przedsiębiorczości i wiedzy o społeczeństwie, co umożliwia realizowanie programu doradztwa zarówno podczas zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, jak i na zajęciach z wychowawcą, lekcjach przedsiębiorczości, i wiedzy o społeczeństwie.

Zgodnie z modułową strukturą programu, w każdej klasie są realizowane cele ze wszystkich czterech wskazanych obszarów:

1. Poznawanie własnych zasobów;
2. Świat zawodów i rynek pracy;
3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie;

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Treści są sukcesywnie pogłębiane i poszerzane w kolejnych latach kształcenia. Przewidziane w programie działania związane z doradztwem zawodowym są powiązane z treściami kształcenia na poziomie liceum ogólnokształcącego, co umożliwi uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą, a swoją dalszą edukacją i karierą zawodową.

Treści programowe oraz cele szczegółowe

1. Poznanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1. sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);
- 1.2. określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- 1.3. określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.4. rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.5. analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6. określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 analizuje informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskania w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- 2.2 analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- 2.3 porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika;
- 2.4 konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;
- 2.5 określa znaczenie i wskazuje możliwości realizacji różnych form aktywizacji zawodowej;
- 2.6 sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;

2.7 przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;

2.8 charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;

2.9 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 korzysta ze źródeł informacji dotyczącej dalszego kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;

3.2 określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;

3.3 analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;

3.4 wskazuje możliwości kontynuowania nauki.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno- zawodowych

Uczeń:

4.1 ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;

4.2 sporządza indywidualny plan działania planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;

4.3 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

**VI. Harmonogram działań na rok szkolny 2021/2022 opracowany
zgodnie z treściami programowymi dla liceów ogólnokształcących:**

l.p	Zadanie	Klasa/ termin	Odpowiedzialni
1.	Zapoznanie Rady Pedagogicznej z WSDZ	wrzesień 2021	dyrektor szkoły
2.	Zapoznanie uczniów z wybranym profilem klasy, klasyfikacją zawodów odpowiadającą danemu profilowi oraz drogą uzyskiwania kwalifikacji zawodowych.	I półrocze klasy I	wychowawcy, nauczyciele różnych przedmiotów
3.	Zapoznanie rodziców z WSDZ	listopad 2021	wychowawcy
4.	<p>Prowadzenie zajęć z doradztwa zawodowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sporządzanie bilansu własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy (portfolio) i ustalenie obszarów do rozwoju zawodowego, • umiejętność określenia własnego systemu wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową, • analiza informacji o różnych zawodach, kwalifikacjach, stanowiskach <ul style="list-style-type: none"> • analiza własnych zasobów ucznia (zainteresowania, zdolności, predyspozycje zawodowe) oraz stanu zdrowia do wykonywania danego zawodu, • sporządzanie indywidualnych planów działania, różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych, • poznawanie form zatrudnienia (pracownik, pracodawca, działalność gospodarcza) oraz analiza różnych umów o pracę, • określenie korzyści wynikających z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym 	<ul style="list-style-type: none"> • klasy II II półrocze • klasy III II półrocze 	nauczyciel doradztwa zawodowego
5	Realizacja tematyki z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego na poszczególnych lekcjach (zgodnie z podstawą programową)	klasy I-III	nauczyciele poszczególnych przedmiotów m.in. wiedzy o społeczeństwie i podstaw przedsiębiorczość
6	Spotkania z absolwentami szkoły	klasy I-III	wychowawcy klas, nauczyciele podstaw przedsiębiorczości

7	Przekazanie informacji na temat przebiegu egzaminu maturalnego i zasad rekrutacji na studia	rodzice i uczniowie klas III	dyrektor szkoły, wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotów maturalnych
8	Diagnozowanie preferencji zawodowych	klasy I-III	pedagog szkolny
9	Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów	klasy I-III	wychowawcy klas, nauczyciele podstaw przedsiębiorczości
10	Organizacja Kruczkowskiego Festiwalu Nauki	klasy I-III	nauczyciele różnych przedmiotów
11	Zajęcia integracyjne dla uczniów	klasy I	pedagog szkolny psycholog szkolny wychowawcy
12	Zajęcia antystresowe dla maturzystów	klasy III	pedagog szkolny psycholog szkolny wychowawcy
13	Udział w spotkaniach z przedstawicielami szkół wyższych, wizyty w uczelniach, współpraca z uczelniami w celu informowania uczniów o kierunkach studiów i zasadach rekrutacji, Organizacja Targów Edukacyjnych w szkole	klasy I-III	dyrektor szkoły wychowawcy, nauczyciele podstaw przedsiębiorczości, nauczyciele wyznaczeni do organizacji targów
14	Organizacja wizyt zawodowych w celu poznania środowisk pracy wybranych zawodach	klasy II i III	dyrektor szkoły wychowawcy nauczyciele podstaw przedsiębiorczości
15	Udział uczniów w Dniu Przedsiębiorczości – program jednodniowej praktyki.	klasy II	nauczyciele podstaw przedsiębiorczości, wychowawcy
16	W szkole badane są losy absolwentów		wychowawcy klas, wyznaczony nauczyciel

VII. Formy, metody realizacji działań doradczych:

Formy działań adresowane do uczniów:

- zajęcia „Doradztwo zawodowe”;
- diagnoza i analiza potrzeb uczniów na podstawie obserwacji, wywiadów, ankiet;
- diagnoza i analiza potrzeb uczniów na podstawie testów doradczych;
- indywidualne konsultacje i porady;
- koła zainteresowań;
- realizowanie elementów doradztwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych z uwzględnieniem specyfiki danego przedmiotu;
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów;
- spotkania z przedstawicielami uczelni;
- organizowanie wizyt w firmach, w których znajdują się stanowiska pracy adekwatne do zawodów wybieranych przez uczniów;
- umożliwianie udziału w targach pracy;
- umożliwianie udziału w targach edukacyjnych;
- wyjścia i wycieczki szkolne;
- gromadzenie i udostępnianie materiałów dotyczących wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej/zawodowej;
- udział uczniów w konkursach;
- działanie Szkolnego Koła Wolontariatu, samorządu szkolnego;
- wykłady i prelekcje;
- projekty edukacyjne.

Formy działań adresowane do rodziców:

- diagnoza i analiza potrzeb rodziców na podstawie obserwacji, wywiadów, ankiet;
- przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej;
- indywidualne konsultacje i porady.

Formy działań adresowane do nauczycieli:

- utworzenie i zapewnienie ciągłości działania Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego;

- diagnoza i analiza potrzeb nauczycieli na podstawie obserwacji, wywiadów, ankiet;
- tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą;
- tworzenie warunków do nabywania i aktualizowania wiedzy doradczej, zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami;
- udostępnianie zasobów i materiałów doradczych.

Metody w stosowane w pracy doradczej to:

- aktywizujące problemowe - burza mózgów, dyskusja;
- metody testowe (kwestionariusze, ankiety, testy);
- metody audiowizualne - filmy edukacyjne, zasoby Internetu i programy multimedialne, prezentacje multimedialne;
- treningi umiejętności społecznych, mini wykłady, pogadanki.

VIII. Współpraca z instytucjami:

W celu realizacji zadań Szkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego i pozyskania informacji o tendencjach zatrudniania na rynku pracy, szkoła współpracuje z następującymi instytucjami:

- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Tychach;
- Biurami karier i działami ds. promocji wyższych uczelni;
- Powiatowym Urzędem Pracy w Tychach;
- Młodzieżowym Biurem Pracy w Tychach;
- Uczelniami wyższymi;
- Szkołami policealnymi i pomaturalnymi.

IX. Przewidywane efekty podejmowanych działań

Uczeń zna swoje mocne i słabe strony, posiada wiedzę na temat swoich predyspozycji zawodowych, posiada wiedzę na temat zawodów i rynku pracy, ma świadomość kształtowania odpowiednich postaw, zachowań, umiejętności i wiedzy w obszarach uczenia się przez całe życie.

Efektem końcowym realizacji programu jest przygotowanie uczniów naszej szkoły do podejmowania trafnych decyzji w zakresie wyboru przedmiotów maturalnych oraz planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej umożliwiającej im aktywne funkcjonowanie na krajowym i unijnym rynku pracy.

X. Ewaluacja

Ewaluacja skuteczności zaplanowanych w WSDZ działań nastąpi poprzez zebranie informacji zwrotnej od adresatów programu za pomocą ankiet, rozmowy, wywiadu oraz analizę prowadzonej dokumentacji.

Opracowała: mgr Małgorzata Binias – pedagog szkolny